16.2.2026

Eduskunnan sivistysvaliokunta

HE 197/2025

HUSin lausunto koskien ”Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain ja opintotukilain muuttamisesta”

Hallituksen esitys pyrkii sujuvoittamaan niin kutsuttuja kaksoistutkintoja eli ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutusta hyödyntämällä modulaarista koulutusrakennetta. Tällöin koulutukset toteutettaisiin sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen erilliseen sääntelyyn perustuvina koulutuksina. Näin on tarkoitus vähentää päällekkäistä korkeakoulutusta.

Esityksen mukaan ensihoitajakoulutuksen laajuus olisi jatkossa 90 opintopistettä (tavoitteellinen suoritusaika 1,5 vuotta), kätilökoulutuksen laajuus 3000 tuntia ja 18 kuukautta (tavoitteellinen suoritusaika 1,5 vuotta) ja terveydenhoitajakoulutuksen laajuus 60 opintopistettä (tavoitteellinen suoritusaika 1 vuotta).

Ensi- ja terveydenhoitajakoulutukseen olisi edelleen mahdollista suorittaa yhtenäisenä koulutuksena sairaanhoitajakoulutuksen kanssa. Tällöin koulutuksen tavoitteellinen suoritusaika olisi 4 vuotta eli se pysyisi samana kuin nykyään.

Kätilökoulutuksen osalta tilanne muuttuu nykyisestä. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (ammattipätevyysdirektiivin) vaatimusten vuoksi kätilöt suorittaisivat jatkossa ensin sairaanhoitajakoulutuksen ja sen jälkeen kätilön ammattiin johtavan säännellyn koulutuksen. Sairaanhoitajakoulutuksen tavoitteellinen suoritusaika on 3,5 vuotta ja kätilökoulutuksen 1,5 vuotta eli kätilökoulutuksen pituus laajenisi nykyisestä 4,5 vuodesta 5 vuoteen. Todennäköisesti kätilökoulutusta ei kuitenkaan voida toteuttaa 1,5 vuodessa, koska 3 000 tuntia vastaa 112 opintopistettä. Yleensä 1,5 vuotta kestävät koulutukset ovat laajuudeltaan 90 op.

Kätilöt työskentelevät Suomessa pääosin erikoissairaanhoidossa lasta odottavien, synnyttävien ja synnyttäneiden perheiden sekä naistentautipotilaiden parissa. Lisäksi heidän osaamistaan olisi mahdollista hyödyntää perustasolla esimerkiksi äitiysneuvoloissa. Erityisesti vastaanotoilla, vuodeosastoilla ja päivystyksessä työskentelevien kätilöiden työ vastaa

HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
PL 100
Stenbäckinkatu 9
00029 HUS
09 4711
etunimi.sukunimi@hus.fi
www.hus.fi
Y-tunnus 1567535–0

vaativuudeltaan erikoissairaanhoidossa vastaavissa tehtävissä muilla erikoisaloilla työskentelevien sairaanhoitajien tehtäviä. HUSissa työskentelee noin 700 henkilöä kätilön tehtävissä.

Kätilökoulutuksen piteneminen nykyisestään herättää huolta. Vaikka koulutus on muita hoitoalan koulutuksia pidempi, se ei nosta osaamistasoa. Pitkä koulutus muuttaa odotuksia työstä ja palkkauksesta. Sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen suoritettavan lisäkoulutuksen odotetaan vaikuttavan työn luonteeseen kohti asiantuntija- tai esihenkilötehtäviä. Kätilöt tulevat kuitenkin edelleen sijoittumaan kliiniseen potilastyöhön ja suurelta osin kolmivuorotyöhön.

Edellä mainituista syistä kätilökoulutuksen suorittaminen ei ole houkuttelevaa jo työssä oleville sairaanhoitajille. Koulutuksen pituus voi vähentää myös nuorten kiinnostusta kätilön ammattia kohtaan sekä nostaa koulutuksen keskeyttämisen riskiä sairaanhoitajaksi valmistumisen jälkeen.

Pitkä koulutuspolku voi siis johtaa kätilöiden saatavuuden huomattavaan heikkenemiseen. Jo nyt on ollut ajoittaisia haasteita rekrytoida kätilöitä esimerkiksi vuodeosastotyöhön. Tämä on heijastunut synnyttäneiden perheiden saamaan hoitoon ja ohjaukseen sekä heidän tyytyväisyyteensä saamaansa hoitoon.

Ruotsissa ja Norjassa kätilöiden koulutuspolku muistuttaa nyt Suomeen suunniteltavaa kokonaisuutta eli edellyttää sairaanhoitajan tutkintoa ennen kätilöopintoja. Näissä maissa on jo vuosia ollut pula kätilöistä, vaikka pidempää koulutusta on kompensoitu korkeammalla palkalla. Erityisen haastavaa on kätilöiden rekrytoiminen vuorotyöhön.

Toinen ehdotettuun kätilökoulutukseen liittyvä huoli on riittävän käytännön harjoittelun järjestäminen. Tällä hetkellä kätilökoulutus sisältää 48 opintopistettä kliinisen kätilötyön ja 7 opintopistettä kätilötyön syventävää harjoittelua. Tämä tarkoittaa noin puolta kaavaillusta 3 000 tunnin kätilöopinnoista. Jotta sekä teoria- että käytännön opinnot saadaan toteuttaa tavoiteajassa, tulee opintoja voida edistää myös kesällä.

Vaikka synnytystoiminta on vilkasta kesäisinkin, sairaaloilla ei ole mahdollisuutta tarjota harjoittelupaikkoja opiskelijoille henkilöstön kesälomien vuoksi. Tällöin ei voida taata kätilöopintojen edellyttämää laadukasta ohjausta opiskelijoille. Lisäksi kätilöopiskelijoita on toiminut kesäsijaisina erityisesti synnyttäneiden vuodeosastoilla. Kesälle ajoittuvat teoriaopinnot rajoittaisivat opiskelijoiden kesäsijaisina toimimista.

16.2.2026

Ammattipätevyysdirektiivi antaa kolme vaihtoehtoista tapaa toteuttaa kätilökoulutus, joista yksi on suora kätilökoulutus ilman sairaanhoitajan pätevyyttä. Tällöin kätilökoulutuksen vähimmäiskesto on täysipäiväsenä 3 vuotta (vähintään 4 600 tuntia). Tällainen malli on käytössä esimerkiksi Tanskassa (kesto 3,5 vuotta) ja Alankomaissa (kesto 4 vuotta), joissa kätilöillä on vahva rooli äitiyshuollossa. Suoraan kätilökoulutukseen on mahdollista sisällyttää kätilötyön osaamisen lisäksi riittävä sairaanhoidollinen osaaminen ilman sairaanhoitajan tutkintoa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti keskustelutilaisuuden ensihoitaja-, kätilö- ja terveydenhoitajakoulutuksen lainsäädäntömuutoksista 18.12.2025. Tilaisuudessa kävi ilmi, ettei valmistelussa ole lainkaan tarkasteltu mahdollisuutta suoraan kätilökoulutukseen. Hallituksen esityksessä ei arvioida tätä vaihtoehtoa lainkaan.

Esitän, että esitys palautetaan valmisteluun kätilökoulutuksen osalta.

Kunnioittavasti, 16.2.2026

HUS-yhtymä

Katja Koskinen
johtava ylihoitaja
+358 40 663 7885
katja.koskinen@hus.fi